

Bemærkninger til foranstående forslag til folketingsbeslutning

I. Almindelige bemærkninger

Forslaget tilsigter at muliggøre Danmarks ratifikation af De Forenede Nationers Havretskonvention af 10. december 1982 og af den til Konventionen knyttede Aftale af 28. juli 1994 om anvendelse af Konventionens Kapitel XI såvel som Danmarks tiltrædelse af de institutionelle instrumenter, Aftale af 23. maj 1997 om privilegier og immuniteter for Den Internationale Havretsdomstol og Protokol af 27. marts 1998 om privilegier og immuniteter for Den Internationale Havbundsmyndighed.

FN's Havretskonvention, der uofficielt betegnes som »Havets grundlov«, repræsenterer en sammenkrivning, ajourføring og videreudvikling af reglerne for staternes udøvelse af jurisdiktion over havområderne. Konventionen indeholder nye regler om beskyttelse af havmiljøet samt om adgangen til udnyttelse af havets ressourcer og den dybe havbund uden for kyststaternes suverænitet og jurisdiktion.

Aftalen af 1994 om anvendelse af Konventionens Kapitel XI om udnyttelse af den dybe havbund ændrer i væsentligt omfang Kapitel XI, som ikke var acceptabelt for de førende industrilande. Aftalen banede vejen for universel tilslutning til Konventionen. En række industrilande, herunder samtlige øvrige EU-lande og nordiske lande, har tilsluttet sig Konventionen og Aftalen.

Danmark undertegnede Konventionen den 10. december 1982 og Aftalen om anvendelse af Konventionens Kapitel XI den 29. juli 1994. Konventionen, der trådte i kraft den 16. november 1994 efter at være ratificeret eller tiltrådt af 60 stater, er nu ratificeret eller tiltrådt af 138 stater, medens Aftalen er ratificeret eller tiltrådt af 107 stater. Siden Aftalens undertegnelse har denne udgjort en integreret del af Konventionen, således at efterfølgende ratifikationer eller tiltrædelser obligatorisk omfatter begge instrumenter. En række lande, der havde ratificeret eller tiltrådt Konventionen før Aftalens undertegnelse, har imidlertid endnu ikke tilsluttet sig denne.

Danmark har en overordnet generel udenrigspolitisk interesse i at bidrage til den styrkelse af den internationale retsorden, som Konventionen og Aftalen indebærer. Konventionen og Aftalen tilgodeser desuden stort set danske interesser, der berøres heraf, såsom ressourceudnyttelse (sokkel og fiskeri), miljøbeskyttelse og skibsfart. Regeringen finder det derfor naturligt og hensigtsmæssigt, at også Danmark ved sin ratifikation tager plads blandt deltagerstaterne og dermed tillige får mulighed for at øve indflydelse i de under Konventionen oprettede institutioner.

Den tværministerielle arbejdsgruppe, der har stået bag udarbejdelsen af beslutningsforslaget, har gennemgået, hvilke lovændringer under de respektive ministerområder, der måtte blive en nødvendig konsekvens med henblik på Danmarks opfyldelse af Konventionens bestemmelser. De pågældende ministre vil selv fremsætte de nødvendige forslag for folketinget i indeværende folketingssamling.

Ratifikationen skønnes foreløbig ikke at ville medføre direkte administrative konsekvenser. Dette kan derimod blive et resultat af fremtidige tiltag, som muliggøres, men ikke nødvendiggøres, ved ratifikationen, f.eks. til håndhævelse af miljøbeskyttelsesregler. Forslaget vil imidlertid ikke indebære direkte miljømæssige og ej heller erhvervsøkonomiske konsekvenser, men Havretskonventionen indeholder som nævnt bestemmelser, hvis efterlevelse tilsigter en positiv virkning på havmiljøet. Danmark har allerede i vid udstrækning på sædvaneretligt grundlag anvendt disse bestemmelser i lovgivningen, f.eks. ved udvidelse af søterritoriet til 12 sømil (1999), hvorved Danmarks suverænitet kan håndhæves i et større område, og ved oprettelse af en eksklusiv økonomisk zone (1996) med gennemførelse af tilhørende miljøbeskyttelsesjurisdiktion.

Det Europæiske Fællesskab har indgået, dvs. ratificeret, Konventionen og Aftalen inden for sit kompetenceområde med virkning fra 1. maj 1998. I forbindelse med Fællesskabets ratifikation blev der afgivet erklæring om, hvilke områder, der er underlagt Fællesskabets kompetence, henholdsvis blandet kompetence